

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 444/2020-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], vo veci namietaného porušenia jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, neidentifikovaného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 10 CoPr 3/2017 z 29. novembra 2018 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 239/2019 z 31. marca 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. júla 2020 doručená ústavná [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, neidentifikovaného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 10 CoPr 3/2017 z 29. novembra 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 239/2019 z 31. marca 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z predloženej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala žalobu na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) vedenú pod sp. zn. 16 Cpr 3/2014, ktorou sa domáhala určenia výšky osobného príplatku za konkretizované obdobie a doplatenia nedoplatku na osobnom príplatku za uvedené obdobia v žalobe. Okresný súd rozsudkom z 1. decembra 2016 žalobu sťažovateľky zamietol. Proti označenému rozsudku súdu prvej inštancie podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Sťažovateľka podala proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ho ako procesne neprípustné odmietol.

3. Sťažovateľka v sťažnosti rekapituluje priebeh konaní pred všeobecnými súdmi a namieta, že napadnutým rozsudkom krajského súdu, ako aj napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu jej označených práv. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu argumentuje tým, že je ho možné považovať za arbitrárny a svojvoľný, keďže dospel k nesprávnym skutkovým záverom a nesprávne vec z právneho hľadiska posúdil. Rozsiahlo poskytuje svoj vlastný právny pohľad na vec a tvrdí, že civilný súd mal vyriešiť otázku existencie jej nároku na základe výkladu podľa názoru sťažovateľky relevantných právnych predpisov, konkrétne nariadenia „*N MV SR 17/2008 čl. 6 ods. 4*“. Podľa názoru sťažovateľky napadnutý rozsudok krajského súdu nedáva jasné a zrozumiteľné odpovede na danú problematiku. Najvyššiemu súdu vyčíta, že jej neposkytol ochranu tým, že dospel k arbitrárnemu záveru o neprípustnosti jej dovolania, ktorý nedostatočne odôvodnil.

4. Vychádzajúc z uvedeného, sťažovateľka v závere svojej ústavnej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd rozhodol nálezom v tomto znení:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]... podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 4 Cdo/239/2019 zo dňa 31. 03. 2020 a Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 10 CoPr 3/2017 zo dňa 29. 11. 2018 porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo/239/2019 zo dňa 31. 03. 2020 a zrušuje Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 10 CoPr 3/2017 zo dňa 29. 11. 2018 a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie

3. Najvyšší súd SR a Krajský súd v Bratislave sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]... trovy konania v sume 375,24 EU do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet právnej zástupkyne advokátky [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ].“

II.

Relevantné ustanovenia právnych predpisov a judikatúrne východiská

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne...

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

9. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva...

10. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (mutatis mutandis II. ÚS 71/97).

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

13. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

14. Ústavný súd pripomína, že vo vzťahu ku všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07, I. ÚS 272/09).

15. Odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov je častým predmetom posudzovania v rozhodovacej činnosti ústavného súdu a aj štrasburských orgánov ochrany práv, z čoho rezultuje pomerne bohatá judikatúra k jeho významu z pohľadu práva na súdnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V odôvodnení rozhodnutia všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/07). Rovnako Európsky súd pre ľudské práva pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. 1. 1999). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993, II. ÚS 410/06).

16. Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

K namietanému porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

17. Ústavný súd v súvislosti s charakterom a obsahom argumentácie sťažovateľky konštatuje, že sťažovateľka svoju argumentáciu založila na premise, že vo veci konajúce súdy si mali ako predbežnú otázku vyriešiť jej nárok na osobný príplatok (pričom však súčasťou žaloby bol aj určovací petit) a na základe toho rozhodnúť o jej žalobe na plnenie. Sťažovateľka bola v rozhodnom období v služobnom pomere v Policajnom zbore a na základe personálneho rozkazu „*ÚBOK PPZ 486 zo dňa 16. 12. 2009*“ jej osobný príplatok v tom čase činil sumu 280,50 €. Následne uviedla, že bezdôvodne jej prestali vyplácať osobný príplatok z dôvodu preloženia na inú funkciu, podľa jej názoru nesprávne, v dôsledku čoho sa žalobou domáhala vyplatenia osobného príplatku za obdobie, po ktoré jej tento osobný príplatok vyplácaný nebol.

18. Ústavný súd sa oboznámil s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorý, vychádzajúc z relevantných skutkových okolností [sťažovateľka bola preložená do iného služobného úradu a ustanovená personálnym rozkazom do konkrétnej funkcie, bola zaradená do 6. platovej triedy a bol jej bol priznaný príplatok za vedenie „SCMV“ vo výške 13,50 € (bod 10 odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu, pozn.)] vyvodil, že o priznaní osobného príplatku podľa § 91 ods. 4 zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov rozhoduje príslušný nadriadený ako správny orgán. Ide o fakultatívnu zložku platu, preto pokiaľ orgán, ktorý mal oprávnenie, ho nepriznal, nie je možné nahrádzať jeho rozhodnutie v rámci civilnej žaloby, preto konštatoval, že absentuje právny základ pre jeho priznanie (body 23 až 25 odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu, pozn.) a tiež na to, že v súvislosti s určením existencie nároku takáto žaloba nepredstavuje vhodný procesný nástroj odstránenia neistoty v právnom vzťahu strán sporu,

keďže sťažovateľka disponovala na to vhodným nástrojom, a to odvolaním proti personálnemu rozkazu a následne možnosťou podať správnu žalobu, kde by personálny rozkaz (absenciu určenia výšky osobného príplatku, pozn.) ako rozhodnutie správneho orgánu bolo preskúmateľné z hľadiska jeho zákonnosti (body 28 až 30 odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu, pozn.). Krajský súd sa tak podľa § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) v ďalšom v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie a už okrem uvedeného sa obmedzil len na konštatovanie správnosti dôvodov, na ktorých je založený rozsudok súdu prvej inštancie.

19. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí súdov, na ktorých konanie predchádzalo konaniu na súde, ktorého rozhodnutie sťažovateľka napáda, nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

20. Odôvodnenie napadnutého rozsudok krajského súdu v spojení s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom okresného súdu a v nadväznosti na to aj krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd

za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej, alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

21. Ústavný súd dospel k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom prvej inštancie je primerane odôvodnený, vo veci konajúce súdy riadne, zrozumiteľne a jasne vyhodnotili rozhodné skutočnosti pre posúdenie, či sú splnené predpoklady priznania nároku uplatneného žalobou, preto právne závery, na ktorých je rozhodnutie založené, nemožno v žiadnom prípade hodnotiť ako arbitrárne. Krajský súd podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľným spôsobom reagoval na všetky relevantné námietky sťažovateľky vznesené v rámci odvolania, ktoré len vyslovilo nesúhlas s právnymi závermi okresného súdu. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06). Takéto pochybenie v ústavnoprávnom zmysle však ústavný súd v napadnutom rozsudku krajského súdu nezistil. Nesúhlas sťažovateľa s obsahom rozsudku krajského súdu nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným.

22. Ústavný súd sa vzhľadom na uvedené nedomnieva, že by napadnutý rozsudok krajského súdu bolo možné kvalifikovať ako nezlučiteľný s označeným článkom ústavy a označeným článkom dohovoru, teda že by zo strany orgánov súdnej moci nebola sťažovateľke ústavne konformným spôsobom poskytnutá súdna ochrana podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. že by napadnutým rozsudkom krajského súdu bolo porušené jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to vo svojej sťažnosti namietala, preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

23. Vychádzajúc z námietok sťažovateľky, ústavný súd sa oboznámil s odôvodnením napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorý v podstatnom pre posúdenie dovolania sťažovateľky uviedol:

K námietke arbitrárnosti zakladajúcej tvrdený dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP

„... Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že tak odvolací súd, ako aj súd prvej inštancie, sa vysporiadali so svojou právomocou v spore konať a rozhodnúť a aj s tým, že žalobkyňa sa domáhala konkrétneho určovacieho výroku o osobnom príplatku. Ďalej odvolací súd mal za preukázané, že žalobkyňa nevyužila právo podať proti personálnemu rozkazu riaditeľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave II z 28. februára 2011, [REDAKOVANÉ] opravný prostriedok za účelom preskúmania postupu správneho orgánu, čo považoval za okolnosť vylučujúcou existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení osobného príplatku. V tejto súvislosti odvolací súd zároveň skonštatoval aj správnosť zamietnutia nároku žalobkyne na plnenie z titulu nevyplatených osobných príplatkov (ktorých sa domáhala určovacím petitom), nakoľko absentoval právny základ pre jeho priznanie. Zároveň z odôvodnenia odvolacieho súdu vyplýva, že sa zaoberal aj v odvolaní namietaným pochybením súdu prvej inštancie ohľadne vykonaného dokazovania. Na základe uvedeného možno konštatovať, že súdy pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenuli vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, z uvedeného je zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) všetky náležitosti v zmysle § 393 C. s. p.“.

K existencii dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP

«27. S poukazom na vyššie definované kritériá právnej otázky, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p., žalobkyňou namietané nesprávne právne posúdenie veci tak, ako ho formulovala, nebolo spôsobilé založiť prípustnosť jej dovolania

podľa citovaného ustanovenia, a to z dôvodu poukazu na odklon od ňou uvádzaného rozhodnutia dovolacieho súdu. Pokiaľ sa dovolateľka domnievala, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu a poukázala na rozsudok z 1. júla 2010 sp. zn. 8 Sžp 1/2010, aby doložila odklon odvolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. v otázke nemožnosti výkladu právnej normy v neprospech účastníka správneho konania, nie je vo vzťahu k ňou nastolenému právnemu posúdeniu priliehavé pre odlišnosť nielen skutkových okolností, ale predovšetkým právnych otázok v ňom riešených. V predmetnom rozsudku z 1. júla 2010 sp. zn. 8 Sžp 1/2010 (publikovanom pod R 102/2011) najvyšší súd ustálil, že „Slovenská republika je právny štát, ktorý je založený na princípoch právnej istoty a predvídateľnosti právnych noriem, pričom nejasné a neurčité právne normy nemožno aplikovať a vykladať na ťarchu adresáta právnej normy - účastníka správneho konania, ale vždy na ťarchu tvorcu právnej normy“. Uvedený právny názor najvyššieho súdu v kontexte skúmania naliehavého právneho záujmu žalobkyne na určenie osobného príplatku žalobkyne (ktorého určenie vylučuje márne nevyužitie opravných prostriedkov voči správnomu rozhodnutiu - personálnemu rozkazu z 28. februára 2011, Číslo 54), nerieši otázku ustálenia neexistencie právneho základu na plnenie z titulu nevyplatených osobných príplatkov (ktorých sa žalobkyňa domáhala určovacím petitom). Preto možno uzavrieť, že nedošlo k odklonu od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a žalobkyňa v tejto časti dovolania nedôvodne tvrdí, že jej dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.

28. V danom spore súdy na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospeli k zhodnému skutkovému záveru o tom, že žalobkyňa sa domáhala konkrétneho určovacieho výroku o osobnom príplatku, ktorý nebol personálnym rozkazom riaditeľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave II z 28. februára 2011, číslo 54, určený a voči ktorému nevyužila právo podať opravný prostriedok (za účelom preskúmania postupu správneho orgánu), čo považovali za okolnosť vylučujúcou existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení osobného príplatku. Z vykonaného dokazovania súdy nižších inšancií preto ustálili neexistenciu právneho základu na plnenie z titulu nevyplatených osobných príplatkov (ktorých sa žalobkyňa domáhala určovacím petitom), keďže rozhodnutie správneho orgánu (personálny rozkaz z 28. februára 2011, číslo 54), ktorým takýto osobný príplatok nebol určený, nebolo zrušené, prípadne zmenené. Výsledkom tejto činnosti sú aj skutkové zistenia a z nich vyvedené aj skutkové

(nie len právne) závery súdu. Predmetný, z výsledkov vykonaného dokazovania vyvedený hodnotiaci skutkový záver súdov nepredstavuje právne posúdenie. Tento ich skutkový záver nemožno v dovolacom konaní úspešne spochybníť - dovolací súd je totiž viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 C. s. p.), a to aj vtedy, keď je v dovolaní spochybňovaný (aj) skutkový stav zistený odvolacím súdom. Dovolateľkou zadané právne otázky (v bode 20. tohto uznesenia) by mohli mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. iba vtedy, ak by výsledok ich riešenia (posúdenia a vyhodnotenia) odvolacím súdom predstavoval jediný a výlučný dôvod, pre ktorý nebolo jej žalobe vyhovené. Žalobkyňa ale tieto otázky nastolila v inej situácii, v ktorej zamietnutie jej žaloby opodstatňoval aj samotný skutkový záver súdu, že v spore nebola preukázaná existencia právneho základu uplatneného nároku (na vyplatenie osobných príplatkov), ani naliehavý právny záujem na jeho určení. Dovolateľkou nastolené otázky majú v danom prípade povahu (len) akademickú, ktorej zodpovedanie dovolacím súdom by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia. Pritom cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť teoretické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán. Z týchto dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa v tejto časti dovolania nedôvodne tvrdí, že jej dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.».

24. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že z jeho odôvodnenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd sa v ňom argumentáciou sťažovateľky riadne zaoberal a svoje rozhodnutie dôsledne odôvodnil, keď v podstatných citovaných častiach odôvodnenia konštatoval, že sťažovateľka síce namietala právne posúdenie – poukázala na rozhodovaciu činnosť dovolacieho súdu, avšak rozhodnutie odvolacieho súdu od jej vyriešenia nebolo závislé s poukazom na dôvody a skutočnosti, ktoré boli v danej veci podstatné a rozhodné. Obdobne vo vzťahu k existencii namietanej vady podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP a s tým súvisiacich právnych otázok najvyšší súd dospel k záveru, že nastolené otázky (ich vyriešenie) sa nijako nepremietnu do právnej sféry procesných strán, pretože v spore nebola preukázaná existencia naliehavého právneho záujmu na určovacej časti žaloby, čo predstavovalo hlavný dôvod zamietnutia žaloby.

25. Ústavný súd preto konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je v napadnutom rozhodnutí zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné dovolanie sťažovateľky odmietnuť ako neprípustné, teda jeho rozhodnutie nie je možné považovať za arbitrárne ani svojvoľné. Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu práv podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu

26. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a bližšie neidentifikovaného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ústavný súd po preskúmaní celého obsahu ústavnej sťažnosti konštatuje, že z argumentácie sťažovateľky použitej v sťažnosti nie je zrejmé, z čoho vyvodzuje porušenie svojho základného práva na rovnosť účastníkov v konaní. V tejto časti sťažnostná argumentácia spočívajúca v uvedení skutkových a právnych dôvodov absentuje. Pokiaľ ide o bližšie neidentifikované základné práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd konštatuje, že z obsahu argumentácie sťažovateľky nie je možné identifikovať ani len to, ktoré parciálne právo uvedené v predmetnom článku ústavy malo byť napadnutými rozhodnutiami krajského a najvyššieho súdu porušené. Je pritom notoriou, že ústava v čl. 48 ods. 2 ústavy garantuje niekoľko základných práv.

27. Ústavný súd tak konštatuje, že vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy chýba ústavnoprávne relevantná argumentácia ako obligatórna náležitosť ústavnej sťažnosti podľa § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde, teda uvedenie konkrétnych skutkových a právnych dôvodov, pre ktoré malo podľa sťažovateľky dôjsť k porušeniu jej základných práv a slobôd. Podľa názoru ústavného súdu za danej situácie neprichádzala do úvahy výzva na odstránenie tohto nedostatku návrhu podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde

vzhľadom na jeho kľúčovú povahu. Označené ustanovenie zákona slúži na odstraňovanie najmä formálnych nedostatkov návrhu, avšak nie samotnej podstaty návrhu.

28. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že označený nedostatok zákonom predpísaných náležitostí nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

29. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady.

30. Pretože predmetná sťažnosť v predloženej podobe v tejto časti neobsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, a to kvalifikované odôvodnenie, ústavný súd aj so zreteľom na kvalifikovanosť samotnej sťažovateľky ako advokátky sťažnosť v tejto časti odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí [§ 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde].

K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu

31. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadnu relevantnú súvislosť medzi týmito označenými hmotnými právami a napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu. Vo veci konajúce všeobecné súdy vec

sťažovateľky rozhodli v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky, identifikovali dôvody, ktoré bránili vyhoveniu žaloby sťažovateľky, a zároveň identifikovali aj spôsob, ktorým sa sťažovateľka mohla účinne domáhať ochrany svojich hmotných práv. Inak povedané, pokiaľ si sťažovateľka zvolila nevhodný spôsob ochrany svojich hmotných práv a v rámci ňou zvoleného prostriedku ochrany práv nebola úspešná, nie je možné ani hovoriť o tom, že označenými napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov došlo k porušeniu hmotných práv sťažovateľky.

32. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

33. Keďže ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa jej ďalšími návrhmi uvedenými v petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. októbra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu